

מאורות השבת

פרשת שלח

עורך: הרב סתיו א.

מאור הפרשה | מאור הדרשה | מאור המנורה | מאור הבית | מאור ההלכה

מאור הדרשה

קול ה'...

שמעתם פעם שבשביל לקיים מצוות לולב צריך נשק?

יעלה על הדעת שכדי לתקוע בשופר נצטרך רובים וטנקים?

אם כן, למה את מצוות יישוב ארץ ישראל צריך לקיים עם נשק?!

"בואו ורשו את הארץ אשר נשבע ה' לאבותיכם".

אומר רש"י: "אין מערער בדבר, ואינכם צריכים למלחמה! אילו לא שלחו מרגלים, לא היו צריכין לכלי זין".

אם לא היתה הטעות ההיסטורית של שליחת המרגלים, מעולם לא היתה מציאות של מלחמה בארץ ישראל... לא היה דבר כזה!

אומר הספורנו: "כל השבעת עממים היו הולכים מארץ ישראל ברצון, כמו שפרשו החווי והאמורי לאפריקה".

אבל "ותקרבו אלי כולכם, ותאמרו נשלחה אנשים לפנינו".

עם ישראל רצה התנהלות צבאית כמו כל המדינות... הם רצו סדר מבצעי מתוכנן, מודיעין, תדריכים, מרגלים...

המשך בעמוד 2

מאור הפרשה

ר' אבשלום ח. (חמדת משה נעם השבת)

מרגלים ומרים

"שֶׁלַח לְךָ אַנְשִׁים" (במדבר יג, ב)

אומר רש"י: למה נסמכה פרשת מרגלים לפרשת מרים לפי שלקתה על עסקי דיבה שדיברה באחיה, ורשעים הללו ראו ולא לקחו מוסר. ומה חטאו?

אומרת הגמרא (ערכין טו): תניא, א"ר אלעזר בן פרטא, בוא וראה כמה גדול כח של לשון הרע, מנלן ממרגלים, ומה המוציא שם רע על עצים ואבנים כך, המוציא שם רע על חבירו על אחת כמה וכמה.

כלומר עיקר חטאם של המרגלים שהוציאו דיבת הארץ רעה, אם כן, מה זה לא לקחו מוסר?

"שלח לך" אומר המדרש: ותדבר מרים ואח"כ שלח לך, מה ראה לומר אחר מעשה מרים, שלח לך, אלא שהיה צפוי לפני הקב"ה שיאמרו לשון הרע על הארץ אמר הקב"ה שלא יהיו אומרים לא היינו יודעין עונש לשון הרע לפיכך סמך הקב"ה ענין זה לזה לפי שדברה מרים באחיה ולקתה בצרעת כדי שידעו הכל עונשו של לשון הרע. אומר הרב ירוחם: ודאי שחטאו בהוצאת דיבת הארץ רעה. אבל התביעה היא למה לא למדתם ממעשה מרים, רשעים הללו ראו ולא לקחו מוסר.

למעשה צריך להבין, מה הייתה הטענה על המרגלים לכאורה הם אמרו דברים נכונים מה שראו בא"י "כי עז העם.. והערים בצורות.. וגם ילידי ענק ראינו שם? ובכלל הייתה להם טענה, מה יש ללמוד ממרים, חטא לשון הרע נוגע לבני אדם ולא במוציא דיבה על עצים ואבנים?

כשמגיעים המרגלים הם זועקים לעם, "אפס כי עז העם" אומר הרמב"ן: והנה בכל זה אמרו

המשך בעמוד 4

נא לשמור על קדושת הגליון

נא לא לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה

לעילוי נשמת רבי שמריהו יוסף חיים בן רבי יעקב ישראל זללה"ה

מאור המנורה

מנורת המאור פרק קכד

מצוות ציצית II

גדול עונש המבזה בעיניו מצות ציצית. אומרת הגמרא (פסחים ק"ג): ת"ר, שמונה כמנודין לשמים. ואלו הן, מי שאין לו אשה, ומי שיש לו אשה ואין לו בנים ממנה ואינו מגרשה, ומי שיש לו בנים ואינו מגדלן לתלמוד תורה, ומי שאין לו תפילין בראשו, ובזרועו, וציצית בבגדו, ומזוזה בפתחו, והמונע מנעלים מרגליו. ויש אומרים, אף מי שאינו מסב בחבורת מצוה. וגם המבזה בעיניו מצות ציצית, נקרא עם הארץ לכל חומרותיו, כמבטל קריאת שמע שחרית וערבית, שנקרא מעוות לא יוכל לתקון. אומרת הגמרא (סוטה כב.) ת"ר, איזהו עם הארץ? כל שאינו קורא קריאת שמע שחרית וערבית, דברי רבי אליעזר. רבי יהושע אומר, כל שאינו מניח תפילין. בן עזאי אומר, כל שאין לו ציצית בבגדו. רבי יונתן בן יוסף אומר, כל שיש לו בנים ואינו מגדלן לתלמוד תורה. אחרים אומרים, אפילו קרא ושנה, ולא שימש תלמידי חכמים, זהו עם הארץ.

וגדול עונש המבטלו בזמן הזה שאין תכלת, מן המבטלו בזמן שהיה נמצא תכלת ביוקר. אומרת הגמרא (מנחות מג:) תניא, היה רבי מאיר אומר, קשה עונשו של לבן מעונשו של תכלת. משל למלך שקרא לשני עבדיו, לאחד אמר לו הבא לי חותם של זהב, ולאחר אמר לו הבא לי חותם של טיט. ופשעו שניהם ולא הביאו. איזה מהם עונשו מרובה? הוי אומר, זה שאמר לו הבא לי של טיט ולא הביא (שהרי ניתן להשיג בנקל). על כן, היו זהירים מאוד רבותינו בדבר זה. כמו שאומרת הגמרא (שבת ק"ח:) אמר רב נחמן בר יצחק, יגיע לי שכרי שקיימתי מצות ציצית. שאל רב יוסף בנו של רבא, אביך, במה היה זהיר יותר? ענה לו, במצות ציצית, יום אחד היה עולה בסולם, ונחתך לו חוט מהציצית, ולא ירד ממקומו עד שהטיל לה חוט חדש (ע"כ). ראה כמה היו זהירין בדבר! ועל כן דרשו חז"ל (שם קג.) על הפסוק (קהלת) 'בכל עת יהיו בגדיך לבנים', זה ציצית. 'ישמן על ראשך אל יחסר', אלו תפילין. ללמדנו, שמצוותן כל היום. ואם למען הקדושה החמורה שבתפילין אין אנו יכולין לקיימן כל היום, יהיו ישראל זריזין במצוות ציצית.

מאור הדרשה המשך מעמוד 1

"שלה לך אנשים" - לדעתך. אני איני מצוה לך, אם תרצה שלח.

הקב"ה כבר אמר למשה: יש דרך אחרת לרשת את הארץ...

מה היתה הטעות, שגרמה לתוצאות של בכייה לדורות?

כשיש צרה ליהודי, מיד תמצא אותו מגיע מוקדם לבית הכנסת, הוא מתפלל בדבקות לה... הוא כל כולו קשור עם הקב"ה.

אדם צריך לדעת שהוא זקוק לקב"ה באופן רציף, קשר שלא מתנתק. הוא לא מתקשר רק כשיש לו בעיה... הוא חי עם ה'!

איך שומרים על קשר רציף כזה? איך מתחילים לחיות עם ה'?

אומר בעל הטורים: "כי תשמע בקול ה' אלוקיך. זה קולו של תלמיד חכם". הוא שואל כל ספק שיש לו בחיים את דעת התורה הקדושה. לאדם כזה לא תהיה מציאות של כישלון!

גם אם נראה לך שעצת החכם מזיקה לך, זה רק בטווח הקצר. אבל אם תתבונן היטב, תגלה שבטווח הארוך זה החייה אותך!

כשהנאצים ימ"ש פלשו לפולין, אלפי יהודים ברחו לגבול הרוסי בגליציה. הרוסים הכריזו עליהם כפליטים, והמשטר הרוסי נתן להם אפשרות להירשם כאזרחים רוסים... מה עושים?

כמובן שהיהודים באו לשאול את ר' חיים מברסק מה לעשות.

אמר להם ר' חיים: "כך מקובלנו מרבתינו, אל תתוודע לרשות.

כל עוד שהשלטון לא חייב להכיר אותנו, עדיף שלא יכיר..."

ב-כג' סיון ת"ש פלש המשטר הרוסי לגליציה, ובדקו אחד אחד. מי שלא היה רשום במרשם האוכלוסין, הכריזו עליו כמורד במשטר הקומוניסטי, והוא הוגלה לסיביר לעבודות כפייה...

להשכיל

אומרת הגמרא: איילה זו רחמה צר. בשעה שכורעת ללדת,

מזמין לה הקב"ה נחש שמכישה, ומיד יולדת.

הנחש הוא זה שמציל את האיילה.

למה דווקא נחש? למה לא עקרב?!

אומר חובת הלבבות: הקב"ה הטביע בבעלי החיים פרנסה.

לכל חיה יש משהו מיוחד בו היא מקצועית ביותר...

ממה מתפרנס האייל? מצידת נחשים.

במדרש על תהלים כתוב: "למנצח על איילת השחר" - בית שיש בו נחשים, מביאים קרן של איילה, מעשנים בתוכו,

ומיד הנחש בורח. וכן אסתר נקראת 'איילת', שהבריחה את המן הנחש מבית אחשוורוש.

הנחש לא מכיש את האיילה בשעת הלידה לא מתוך טוב לב ולא מתוך מידות טובות. הוא לא מתכוון להיות 'מיילדת'.

נא לא לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה

מאור הבית

מאור הדרשה המשך מעמוד 2

הוא פשוט מצא חלון הזדמנויות
לנקמה מתוקה באיילה...

היא במצב שהיא אינה יכולה
לזוז, והוא מנצל את הרגע,

הוא בטוח שעכשיו הוא סוגר
איתה חשבון אחת ולתמיד!

אבל יושב בשמיים ישחק,
ודווקא ההכשה של הנחש,
היא זו שמוציאה את האיילה
מאפילה לאורה.

נחש מטופש, אם לא היית
מכיש, לא היו איילים בעולם!

רק בזכותך, האויב הכי גדול
שלך חי וקיים...

ואת - איילה, אם רק היית
משכילה שמהעקיצה את חיה!
אומר הרב דסלר: "אם יצו
לאדם שיפשיט את נעלי בני
אדם וילביש להם. הנה ירגיש
בזה השפלה והכבדה רבה".

איזה בזיון... לחלוץ לאנשים
נעליים... ממש כמו עבד!

"מכל מקום, מי שהוא מוכר
נעליים, אם תהיה חנותו
מלאה קונים, וירבה למדוד
את הנעליים על רגליהם מאות
פעמים

בשעה, הרי זה ישמח!

ובאמת, ההשפלה וההכבדה
להיכן הלכו?

אלא מפני שהוא מרוויח בזה,
הרי הוא מאושר!".

(אפריון שלמה)

כוחן של מילים!

לא משנה איך עשו, תלו את הכביסה הפוך,
גרב פה גרב שם, לאורך לרוחב, הכלים לא
עומדים כמו חיילים וכהנה וכהנה, העיקר
שעשו ועל זה תתני את הפרגון ובודאי
שירצו להמשיך לעזור עם יותר חשק.

כמו כן, גם לעצמך תני מילה טובה, מגיע
לך! גם את צריכה להתרומם ולהמשיך
בעשייתך המבורכת.

מילה טובה מביאה רווח עצום ופירות טובים.
עם ישראל יכול היה להפסיד את הכניסה
לארץ המובטחת, ארץ זבת חלב ודבש בגלל
מילים רעות.

ידוע ומפורסם הסיפור על תומס אדיסון
ממציא נורת הלהט החשמלית: באחד הימים
תומס חזר הביתה עם מכתב מבית הספר
שבו כתוב שאינו מתאים לבית הספר על
ידי תיאורי מילים קשות וכואבות, ושהוא
לא יכול להמשיך ללמוד יותר בבית הספר.
תומס לא ידע מה כתוב במכתב, ואמו
תרגמה את המכתב אחרת, היא אמרה לו
שכתוב 'הילד הוא גאון ויש לו המון ידע.
לנו אין יותר מה לתת לו, הוא יותר מדי חכם
בשביל ללמוד בבית הספר שלנו ולכן יצטרך
להישאר איתה בבית. ואכן, מאותו יום אמו,
שהייתה מורה בעצמה, דאגה להמשיך לימודיו
בבית. תוך זמן קצר הוא השלים את כל
הפערים ונתן דרור לסקרנותו, בעיקר בתחום
הכימיה. בתקופה זו נבנו היסודות להצלחתו
הגדולה כיום. לימים, כשהגב' אדיסון הלכה
לעולמה, מצא תומס את אותה מעטפה חומה
עם המכתב שנשלח לאמו מבית הספר.
ובמכתב נמצא כתוב כך:

"גברת נכבדה,

הנך מתבקשת להוציא את בנך תומס מבית
ספרנו. אין פה מקום לילדים מסוגו.

הוא מפגר וטיפש ואינו כשיר ללימודים.
אנחנו ממליצים שיצא לעבוד."

השקיעי במילים טובות!

כותבת לך באהבה רבה! שבת שלום!

"וַיִּוְצִיאוּ דִבַּת הָאָרֶץ אֲשֶׁר תָּרוּ אֶתְּהָ וְגו'
"(במדבר יג, לב)

בפרשתנו הקב"ה מבקש ממשה רבנו לשלוח
שנים עשר אנשים לתור את הארץ שאליה
עם ישראל עומד להיכנס. עשרה מן התרים
מדברים רעות על הארץ ואילו שניים שהם
יהושע בן נון וכלב בן יפונה אמרו טובה
הארץ מאוד מאוד! (במדבר יד, ז) שניים
מול עשרה שהכריעו את הכף לטובת ארץ
ישראל, בזכות כמה מילים טובות.

יקירתי! דעי! למילה יש כח השפעה גדול
מאוד על המציאות לטוב ולמוטב. המילה
יכולה להרוס ולבנות, להתיש ולרומם, היא
יכולה לחולל פלאים אם רק נדע לומר את
המילה הנכונה.

כשילד עושה מעשה לא טוב, האינסטינקט
הראשוני הוא לומר לו "ילד רע!" ואוו! צמד
המילים האלו נחרטות בליבו עמוק עמוק
ומהם הוא לא יצמח.

אין ילד רע.. יש ילד שרע לו! הגישה הנכונה
היא לומר לו, 'המעשה שעשית לא טוב'
ולעודד אותו על ידי מילים טובות ומעצימות
להפסיק עם מעשה זה ואני מבטיחה לך שזה
עובד.

הילדה הגיעה עם ציון נמוך במבחן? תעודדי
אותה, "לא נורא, ראיתי איך למדת, ראיתי
שהשתדלת, התמדת, השקעת ועל זה הציון",
ופעם הבאה היא תשקיע יותר עם יותר חשק
ומרץ.

המילים נחרטות ופועלות. יש להן כוח עצום!

גם בינך לבין בעלך היקר השקיעי במילים
טובות, תעודדי את עשייתו גם אם לא הכל
בדיוק כמו שאת רוצה... הוא חזר מקניות
עם קצת פיקשונים? בכל זאת חפשי את
המילה הטובה. הוא אסף מצרכים, עמד
בתור, סחב שקיות... הוא התאמץ, עשה
השתדלות! מגיע לו שאפו והרבה תודות!

וככה זה בכל עשייה ועם כל אחד ואחת.

נא לא לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה

מאור הפרשה המשך מעמוד 1

מרים והמרגלים אמרו דברי אמת, אבל חרגו מדרגתם.. **אומר רש"י:** אלו "עסקי דיבה". **המצודות ציון** (שיה"ש ז) **אומר:** תוצאות הדיבור, עם הדיבורים שלכם המרדתם את העם.

"שלח לך" **אומר רש"י:** לדעתך, אני איני מצווה לך. לפי שבאו ישראל ואמרו "נשלחה אנשים לפנינו" ומשה נמלך בשכינה, אמר הקב"ה אני אמרתי להם שהיא טובה, חייהם שאני נותן להם מקום לטעות בדברי מרגלים למען לא יירשוה..

למה העונש כל כך חמור שאף אחד מהם לא יזכה לעלות לארץ ישראל אלא למות במדבר? ההנהגה בארץ היא טבעית אין ניסים גלויים, המרגלים היו נסיון, אם הגעתם לאמונה ובטחון שתוכלו לראות הכל לטובה, אם כן אין לכם את היכולת להכנס להנהגה הטבעית של הארץ. **שבת שלום.**

גדולה משלכם, אתם לא יכולים לשפוט את מעשיו, אין לכם השגה בכל מהלכיו. זה לא סתם לשון הרע..

המרגלים היו צריכים ללמוד ממרים.. נשלחתם לתפקיד מסוים.. תעבירו מידע על מה שראיתם, אל תשפטו את המעשה.. אתם לא בדרגה לשפוט. **אומר רש"י:** "אוכלת יושביה" בכל מקום שעברנו מצאנום קוברי מתים, והקב"ה עשה לטובה כדי לטרדם באבלם ולא יתנו לב לאלו.. **אומר השפתי חכמים:** טעו המרגלים במה שאמרו ארץ אוכלת יושביה שראו שקוברים הרבה מתים ביום אחד.. **והתנחומא אומר:** "וכן היינו בעיניהם" מקפיד אני, וכי יודעים אתם מה עשיתי אתכם בעיניהם? מי אמר לכם שלא הייתם בעיניהם כמלאכים. כל מה שראיתם הקב"ה כיוון לטובתכם, להצלחתם, ואתם שפטתם לרעה. "כי לא מחשבותי מחשבותיכם"

מאור ההלכה

מתוך 'קיצור הלכות ומנהגים - הלכות שבת'
המצורף לספר שתילי זיתים הלכות שבת

רסג

הדלקת נרות שבת, וקבלת תוספת שבת

יז נר שהיה דולק בערב שבת לצורך דבר אחר ולא לשם נר שבת, אפילו הודלק אחרי פלג המנחה, אם רוצה להשתמש בו לשם נר שבת, צריכה לכבותו ולהדליקו שוב בברכה לשם נר שבת (הגהת רמ"א ס"ד, ושת"ז וז"ר סק"ט):

יח נרות של בית עבודה זרה, אם כיבה אותם, נתבטל מהם על ידי זה שם נוי של עבודה זרה, ומותר להשתמש בהם לצורך חול. אבל אין להשתמש בהם לצורך מצוה, כגון נר שבת, נר חנוכה, נר נשמה, או כדי ללמוד תורה לאורו, לפי שמאוסים הם לתשמישי מצוה. אבל אם עדיין לא דלקו בבית עבודה זרה, לא חל עליהם שם נוי של עבודה זרה, ומותר להשתמש בהם אפילו לצורך מצוה (שת"ז וז"ר סק"י):

יט אפילו אשה עיוורת, מדליקה נר שבת בברכה, שהרי גם היא נהנית מן האור של הנר, כיון שאחרים רואים באמצעות אור הנר, ומורים לה את הדרך אשר תלך בה. ואפילו אם היא אוכלת לבדה תדליק בברכה, שהרי יתכן שיבואו אחרים לבקרה ויהנו מן האור. ואם יש לה בעל שאינו עיוור, הוא יברך וידליק (שת"ז וז"ר סק"י) [לט]. ואם יש לה אורחות, כגון בנותיה הנשואות או כלותיה, אחת מן האורחות תברך, ובעלת הבית תשמע את הברכה ותדליק. ואם הן חוששות לכבוד בעלת הבית, היא והן תדלקנה, והיא תברך ותוציא אותן ידי חובת הברכה (ז"ר סק"י) [מ]:

כ בחור רווק, ואפילו איש נשוי, אם אינו נמצא בביתו והוא דר בחדר מיוחד, צריך להדליק שם נר שבת בברכה, ואינו יוצא ידי חובתו בהדלקת אמו או אשתו, שהרי גם בו שייכים טעמי הדלקת הנר דלעיל סעיף א (שו"ע ס"ו, ושת"ז וז"ר סק"ב):

כא לפיכך בני ישיבה שאינם נמצאים בבתיהם אלא גרים בישיבה, צריכים להדליק שם נר שבת בברכה. ויש שאחד מהם מדליק נרות שבת לכולם בחדר האוכל, והם משתתפים עמו בפרוטה, או שהוא מגביה את הנרות ומזכה לכל בני הישיבה. ואם הנרות הם רכוש הישיבה, אינם צריכים להשתתף עמו בפרוטה, ולא שהוא יגביה את הנרות ויזכה חלק בהם לכולם, כיון שההשתמשות בנרות נכללת בתשלום שמשלמים ההורים לישיבה עבור הלימוד והאוכל והשינה. ויש שמדליקים נרות שבת בחדרים שישנים בהם. והנהוג כך, טוב שיהנה לאור הנרות, כגון שיאכל שם דבר מה (ז"ר סק"ב). ובזמנינו שיש אור חשמל, אין צורך להדליק בחדרים, כדלעיל סעיף י [מא]:

בזה הכה"ח אות כח. שכן לאחר שהביא דברי הפמ"ג, ציין לעיני בס"ח: [מא] ונראה שהחילוק בין בחורי ישיבה, לזוג ההולך לבית מלון שאם אפשר צריכים להדליק בחדרם כדלקמן סעיף כג, כיון שבחורי הישיבה סמוכים על שלחן ראש הישיבה, שהרי הם אוכלים מפתו, ודרים בביתו. דהיינו חדרי הישיבה, הלכך ה"ל כשאר בני ביתו שאינם חייבים להדליק בחדרים. משא"כ בית מלון, שכל חדר הוא בשכירות בפני עצמה, ולכל אדם יש דירה בפני עצמו שישן שם, ואינם סמוכים על שלחן בעל בית המלון. לכן אם אפשר צריכים להדליק בחדרם, ודו"ק. ועוד חזון למועד:

[לט] ואף סומוא מברכת בגלל שרואים אותה ומורים לה הדרך. וא"כ מדוע שבעלה יברך. ויש לומר, שהאיש חייב בנר שבת ממש כמו האשה. וכאן שהוא פיקח והיא סומא, הוא נהנה ממנו הרבה יותר:

[מ] ומ"ש הפמ"ג בא"א סק"ט שאם הסומוא היא עקרת הבית, תדליק היא תחילה בברכה, ואח"כ ידליקו האחרות בברכה, עיי"ש. והביא דבריו הקיצוני"ע סימן עה ס"ג. זהו לפי שיטתם שפסקו כסברת רמ"א בהגהת ס"ח, שכל המדליקה מברכת. אבל לדידן אין מברכת אלא אחת, וכדעת מרן שם, וכדלקמן סעיף כב. וכבר הרגיש

